

Gerard Kramer

De term ‘niet met handen gemaakt’

Woordstudie

Marcus 14:58 e.a.

Acheiropoiètos

De Nederlandse woordgroep ‘niet met handen gemaakt’ is de vertaling van slechts één Grieks woord, namelijk *acheiropoiètos*. Het bestaat uit drie delen, *a-cheiro-poiètos*, wat letterlijk ‘niet-hand-gemaakt’ betekent. Toen ik jaren geleden met een groep collega’s op studiereis in Griekenland was, werd ons in Thessaloniki een 5e eeuwse kerk aangewezen met de merkwaardige naam ‘Kerk van de Acheiropoiètos’ (zie foto’s). Ik vond dat toen direct al een vreemde naam: ‘Kerk van de Niet-met-de-hand-gemaakte’. Pas later zag ik dat ‘de Niet-met-de-hand-gemaakte’ vrouwelijk was, en wilde ik weten op wie of waarop deze aanduiding betrekking had. Het bleek Maria te zijn, van wie zich een zogenaamd door een wonder ontstane, niet met de hand gemaakte icoon in deze kerk bevond die tot in de 15e eeuw is vereerd.

Acheiropoiètos in het Nieuwe Testament

Het hoeft de lezers van Rechtstreeks niet uitgelegd te worden dat er niet zomaar door een wonder iconen ontstaan. Het woord *acheiropoiètos* komt in het Griekse Nieuwe Testament voor in Marcus 14:58, waar staat dat valse getuigen

beweerden dat de Heer Jezus gezegd had: 'Ik zal dit met handen gemaakte tempelhuis afbreken en na drie dagen een ander, zonder handen gemaakt, opbouwen'. De getuigenissen waren niet eenstemmig, en in die zin waren degenen die ze aflegden, valse getuigen. Maar het zou best kunnen dat de Heer dit werkelijk zo heeft gezegd (vgl. Joh. 2:19). In ieder geval was het de waarheid dat de tempel van Salomo, gerenoveerd door Herodes, met handen gemaakt was; en dat kon niet gezegd worden van Zijn eigen opstandingslichaam – want daarop doelde de Heer immers!

In 2 Korintiërs 5:1 staat: 'Want wij weten, dat als onze aardse tent waarin wij wonen, afgebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, een eeuwig [huis], in de hemelen'. Dit niet met handen gemaakte gebouw is het veranderde lichaam dat de gelovigen in de toekomst zullen ontvangen, bij de opname van de Gemeente. Dat dit toekomstige lichaam 'niet met handen gemaakt' is, suggereert niet dat ons huidige lichaam *wel* met handen gemaakt zou zijn. 'Met handen gemaakt' betekent namelijk ook meer algemeen 'van deze schepping' (zie Hebr. 9:11). Ons toekomstige veranderde lichaam zal van een totaal andere orde zijn dan het huidige. Het zal niet op een natuurlijke wijze groeien, zoals in de huidige schepping het menselijk lichaam in de moederschoot groeit, maar door God in een oogwenk, in een ondeelbaar ogenblik, in het aanzijn worden geroepen (1 Kor. 15:52).

Ook de figuurlijke besnijdenis die wij als christenen hebben ondergaan, wordt in Kolossenzen 2:11 aangeduid als een besnijdenis 'niet met handen verricht' – dit in tegenstelling tot de letterlijke besnijdenis, die immers wel met handen wordt verricht. In ons zondige vlees in zijn totaliteit is het mes gezet, toen wij ons bij de bekering door het geloof vereenzelvigden met Christus, aan Wie God op het kruis het oordeel, de enige echt effectieve besnijdenis, heeft voltrokken.

Cheiropoiètos in het Nieuwe Testament

Het tegenovergestelde begrip, *cheiro-poiètos*, d.i. 'hand-gemaakt', komt ook voor in het Nieuwe Testament, hetzij in de letterlijke betekenis, hetzij in de betekenis 'niet van deze schepping', oftewel 'niet natuurlijk', zoals we zagen in Hebreeën 9:11. We citeerden hierboven ook al Marcus 14:58. Verder komen we het tegen in Handelingen 7:48, waar Stefanus zegt: 'Maar de Allerhoogste woont niet in met handen gemaakte [tempels]', en deze vervolgens tegenover de hemel stelt. Ten slotte zien we dit woord in Efeziërs 2:11, waar Paulus spreekt over de 'besnijdenis die in het vlees met handen gebeurt' – daar een aanduiding voor het jodendom.

Oude Sporen 2014

